

De rol van sociale werkers in het organiseren van Inspraak organiseren

Mensenrechtenberoep

Door Werner van de Vrede, redacteur Vakblad
Sociaal Werk

Sociaal Werk is een mensenrechtenberoep. Al vóórdat de rechten van de mens werden gegrondvest in internationale verdragen, stonden sociaal werkers voorop in de strijd voor politieke- en burgerrechten. Maar sociaal werker is niet het enige beroep dat verbonden is aan mensenrechten; de beroepen advocaat en rechter zijn dit ook. Sociaal werkers handelen wel vanuit een uniek perspectief. Het zijn experts van het dagelijks leven die bouwen aan mensenrechten 'van onderaf'. Zij vertrekken vanuit de leefwereld van mensen en worden daar geconfronteerd met sociale onrechtvaardigheid en geschonden mensenrechten. In *Sociaal werk als mensenrechtenberoep* is 'leefwereld gericht handelen' een van de vijf bouwstenen van het handelingskader die worden uitgewerkt. De vier andere bouwstenen zijn: systeemwereld gericht handelen, participatief handelen, politiserend handelen en ontgrenzend handelen. Deze vijf zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden: het is niet mogelijk er een of twee ge-

bieden uit te pikken en de andere te negeren.

De auteurs beschrijven systeemwereldgericht handelen vanuit het probleem van onderbescherming. Toegankelijkheid van sociale voorzieningen is te garanderen door middel van de 7 B's: beschikbaarheid, bruikbaarheid, begrijpbaarheid, bereikbaarheid, betaalbaarheid, bekendheid en betrouwbaarheid. Leefwereldgericht handelen let op zowel collectieve als individuele leefwerelden, sluit divers-sensitief aan en is zich bewust van valkuilen als paternalisme en blikvermouwing. Participatief handelen waakt voor de valkuil van schijnparticipatie en verplichting en maakt zich hard voor participatie van onderaf, van de niet gehoorde stemmen en de niet-participanten. Politiserend werken is een essentiële bouwsteen om structurele verandering teweeg te brengen in situaties van onrecht en machtsongelijkheid. Ontgrenzend handelen gaat over het doorbreken van grenzen in het sociaal werk die verhinderen dat mensen tot hun recht komen.

Het boek is geschreven vanuit een Vlaams-Nederlandse samenwerking en bedoeld als leerboek voor bachelorsopleidingen Social Work. Vanwege de toegankelijkheid is besloten de nadruk te leggen op de praktijk en niet te veel in te gaan op de juridische achtergrond. Dit pakt zowel goed als minder goed uit. Het boek is prima leesbaar en regelmatig inspirerend. Aan de andere kant blijven de mensenrechten soms enkel als abstractie op de achtergrond aanwezig. Op die momenten leest het boek als één van de zoveelste methodologieboeken die het sociaal werk te bieden heeft.

Het belang van het boek is echter evident: het heeft een onderwerp dat veel meer aandacht verdient. Niet alleen studenten en docenten, maar ook werkzame professionals, teamleiders en kwaliteitsfunctionarissen zouden er mee aan de slag moeten gaan.

Mensenrechten zijn geen luxe maar de basis, niet alleen van het sociaal werk, maar ook van onze vrijheid en onze democratie.

Reynaert, D., Kemmeren, C., Knevel, J., Lochtberg, M., Plovie, E., & Tirions, M. (2023).

Sociaal werk als mensenrechtenberoep: een handelingskader voor de praktijk. Acco Learn (216 pp., €29,50)

